

En Jordi, un més en el dia a dia del grup de treball de professorat de ciències Eduwikilab.

Jesús Gasco Díaz
Institut Escola Els tres pins, Vallromanes.
jgasco@xtec.cat

Javier Losarcos Rengel
Fundació Escola Teresiana de Ganduxer, Barcelona
flosarco@xtec.cat

Guillem Municio Samon
Institut Escola Pla de l'Avellà, Cabrera de Mar
gmunicio@xtec.cat

Pere Royo Urgellès
Institut Escola Les Vinyes, Castellbisbal.
proyo4@xtec.cat

Eulàlia Serrano Alcaraz
Institut Les Cinc Sènies, Mataró
eserra69@xtec.cat

Resum • El Jordi Domènech va ser una de les persones fundadores del grup de treball Eduwikilab ara fa uns 13 anys. Com a company del grup la seva empremta ha quedat marcada de diverses maneres i en diferents graus en tots els professors i professores que han participat en el grup en algun moment. Com a record del seu pas pel grup diverses de les persones que en formen part han escrit de manera coral aquest article, en el qual es vol mostrar la importància i la significativitat que ha tingut en Jordi en el dia a dia del grup i en els projectes i activitats que s'hi han dut a terme.

Paraules clau • grup de treball, comunitat, col·laboratiu, projectes

Jordi, one more in the day-to-day work group of science teachers Eduwikilab.

Abstract • Jordi Domènech was one of the founders of the Eduwikilab working group about 13 years ago. As a colleague of the group, his mark has been marked in various ways and grades in all the teachers who have participated in the group at some point. As a memory of his time in the group, several of the people who are part of it have written this article chorally, in which we want to show the importance and significance that Jordi has had in the day-to-day running of the group and in the projects and activities that have been carried out.

Keywords • work group, community, collaborative, projects.

Un dijous d'una setmana cap al final d'octubre, ja començant el curs, ens trobem un any més a un institut del Vallès. Algun curs hem canviat de lloc, però l'INS Marta Estrada ens ha acollit molts anys. Allà hi treballava en Jordi, i ser-hi és quelcom especial.

Saludem els companys i companyes, els amics de “sempre” i, com cada curs, mirem amb expectació als docents nouvinguts. És un gran moment. Conèixer a les persones que s'han inscrit, qui són, d'on venen, que ha fet que s'interessessin pel grup, què els ha atret de la proposta... Moltes vegades han vingut per referència d'en Jordi.

Ens presentem: qui som, què impartim, on, i què esperem de l'Eduwikilab. És en aquest moment quan la seva absència es fa palesa. Quan li arribava el torn al Jordi es presentava i, una mica forçat, mig amb vergonya, comentava que ell era un dels fundadors del grup i que, de fet, va dissenyar-ne el logotip. Tot seguit preguntava: Què us sembla? (Una ameba? Un Frankfurt?...). De seguida es trencava el gel i rèiem. Aquesta era una de les seves virtuts, fer que tot fluís, que tots ens sentíssim un més, inclòs ell.

Però, què és l'Eduwikilab? L'Eduwiki, tal com l'anomenem sovint, és un grup de treball de professorat de ciències experimentals que aposta per un aprenentatge de les ciències amb qualitat. Però en realitat és molt més que això. Sí, és una comunitat, és de professorat, generalment de

Figura 1. Ribosoma: orgànul cel·lular en el que diverses parts (subunitats) s'uneixen per a interpretar informació (ARN) per a generar productes que desenvolupen la funció efectiva (Proteïnes). Talment l'EduWikiLab: professorat que s'uneix per a interpretar coneixement pedagògic i generar activitats per a ensenyar Ciències.

ciències experimentals, però sobretot és un espai on compartir, donar i rebre suport i idees i, com diem sovint, *això és un espai de teràpia*, que engresca i renova energies. Un substrat on poden germinar els projectes que penses que es poden fer, on et trobes exemplars rars que germinen al llarg del curs i on millores les tècniques de conreu, adob i poda (metàfora pròpia d'un profe de ciències).

L'Eduwiki va començar a funcionar el curs 2011-2012 (Besson et al., 2012), i des de llavors segueix en actiu. Ens organitzem per nodes o centres d'interès, que sorgeixen a partir d'idees per desenvolupar, projectes que necessiten una revisió o necessitats sobrevingudes perquè “aquest any dono... i em vindria bé tenir un projecte de...”.

Són dues hores i mitja que al llarg del temps s'han estructurat de formes múltiples, però sempre amb un centre compartit, el treball compartit entre iguals. No hi ha formadors i receptors de formació. Tots aportem i tots rebem ajuda o suport, creem conjuntament i analitzem i debatem sobre el que fem.

En aquesta línia hem anant creant seccions que hem dut a terme durant les sessions, i que fem quan ens ve bé o quan algú hi té alguna cosa a aportar. En algun moment de la història del grup han format part de manera fixa de les sessions, i en altres moments només es fan quan com a grup sorgeix la demanda. Sigui com sigui, aquests moments donen un aire més informal a les sessions i afavoreixen aquest intercanvi i aprenentatge entre iguals, i la idea que tots i totes podem aportar el nostre coneixement i experiència al grup. Així han nascut i mantenim espais com:

- “Llegir i comentar l'article”, on a cada trobada algú es compromet a llegir un article, llibre, activitat, analitzar una visita, un document... i comentar-lo breument al principi de la sessió per tal que la resta en tinguem una idea i puguem debatre.
- “M'ha funcionat a classe” o “No m'ha funcionat...”, una gran secció on les petites coses prenen rellevància, ens sorprenen o ens confirmen el que ens passa a nosaltres també. Hi han sorgit coses ben interessants.

- “Recursos que he trobat”, secció on, com el seu nom indica, es crea un espai per compartir recursos que he trobat i millor encara si els he provat.
- “No sé com plantejar aquest tema”, que és una consultoria entre docents per rebre consells, aportacions i/o experiències sobre qualsevol tema que a algun membre del grup li interessi desenvolupar.
- “Activitats freakis”, secció on han aparegut mags matemàtics, ocells cantaires i molts altres esdeveniments curiosos que ens han servit per incentivar l'aprenentatge i la motivació de l'alumnat.

Sovint la imaginació i les ganes fan que encetem idees i projectes que després no acabarem, però a final de curs sempre mirem de compartir-ho tot mitjançant la nostra pàgina web (www.eduwikilab.wordpress.com). Aquest és un altre element essencial del grup, la generositat entre els seus membres però també amb els que no ho són.

Si hi voleu una mica hi podeu trobar coses meravelloses, i intents frustrats i inacabats, no importa. Poden ser una llavor per algú altre que vulgui fer-la germinar, i el que és segur és que han estat adob per als membres del grup.

Durant la pandèmia va caldre adaptar-se al format telemàtic i vàrem aprendre a gestionar grans grups (la inscripció va pujar moltíssim). Això va tenir les seves dificultats, però també va permetre que companys i companyes de comarques més allunyades a Granollers hi poguessin participar, encara que fos només durant l'època telemàtica. Sigui com sigui, tothom qui ha passat per l'Eduwikilab hi ha deixat una empremta.

I tampoc no podem oblidar la sessió extra de cada curs, aquella que es fa per si algú no ha pogut assistir a totes les sessions, i per tancar temes, per parlar del futur i... per fer un sopar!. Un sopar on també hi venen alguns exmembres i on no podem evitar parlar d'educació, però d'on sorgeixen interessants converses i debats d'altres àmbits i, fins i tot, idees per a nous projectes, seccions o activitats. Quines grans nits!

La gran sort que hem tingut tot aquest temps ha estat que teníem en Jordi, una persona que en els

moments oportuns aportava la clau didàctica per millorar el projecte, o el recurs en forma de certesa o de bastida que facilitava l'aprenentatge de l'alumnat (i el nostre).

Figura 2. Sessió de treball d'Eduwiki.

En Jordi transmetia passió, saviesa i bondat, però encara més important, feia que tu et sentissis també així. Aconsegua despertar-te el desig d'aprendre i, alhora, et generava una gran satisfacció per la sensació d'estar aprenent. En Jordi que actuava de motor, un motor silenciós, elèctric, estirant de tothom, fent-te sentir útil i capaç. En aquest sentit, tot i ser una persona extraordinàriament prolífica i brillant, sempre reconeixia i valorava molt les petites aportacions que pogués fer qualsevol altra persona.

Si li escrivies o parlaves amb ell amb aquella mena de por, i admiració a la vegada, d'estar parlant amb el MESTRE, ell et contestava donant-te peu a que li expliquessis amb detall el que feies i el que volies, i aconseguia guiar-te per tal d'aconseguir allò que pretenies. I la por desapareixia. I l'admiració augmentava.

En les nostres sessions en Jordi apuntava idees que li agradaven, o punts per desenvolupar, o metàfores, o qui sap què. Ho feia en una llibreta amb lletra intel·ligible, quatre notes, uns apunts, una paraula, i amb allò semblava que en tenia prou per a tirar endavant el que li havia vingut al cap. La cristallinitat de tot això l'hem pogut llegir, utilitzar i gaudir donada la seva alta eficiència productiva. La quantitat d'articles, entrades de blog, xerrades i formacions, i els seus llibres (propis o amb

participació) és sorprenent. Sempre ens animava a escriure. On fos. Però escriure. “*El que a tu et sembla obvi o poc important, pot inspirar o ajudar a un altre. Però has d’escriure-ho*”. D’aquesta manera seva de pensar, i que va transmetre al grup de treball, van néixer el projecte Crash (Domènech-Casal et al., 2018), les preguntes TSS d’avaluació del pensament científic (Goytia et al., 2015) i les pràctiques indagadores de laboratori.

En Jordi tenia la ciència en molt alta consideració. Una ciència que de vegades sembla quelcom inabastable; extraordinàriament interessant i possible de comprendre, sí, però sens dubte llunyana, excepte per a uns pocs escollits. En canvi, ens va demostrar que tothom pot fer ciència (igual que “tothom pot ser cuiner”, com ens mostra la famosa pel·lícula “Ratatouille” de 2007), i encara més, que tots tenim el dret i el deure de participar-hi si volem una societat emancipada, responsable i crítica.

Podem dir que ens ha deixat una caixa d’eines i recursos per poder fer la nostra feina molt millor. Però ens quedem molt curts. Més que la caixa d’eines és un llibre d’estil, és una filosofia de com entendre la nostra professió. No podem començar cap activitat, projecte, seqüència didàctica sense pensar primer en els objectius d’aprenentatge. Si saps o tens clar el que vols que aprenguin, et serà molt més fàcil, la seqüència, el seguiment i l’avaluació.

En Jordi va encendre una espurna dins de molts dels que hem coincidit amb ell a l’Eduwiki, i res ajudarà a avivar-ne més la flama que continuar treballant per una educació de qualitat, amb humilitat, respecte pel coneixement i una actitud (auto)crítica i rigorosa.

Aquest és el repte que se’ns presenta a partir d’ara a la gent que seguim a l’EduWikiLab i als qui han engegat altres grups de treball inspirats en Eduwikilab. Sí! les llavors s’han dispersat i comencen a créixer a Esparreguera i Alacant on nous grups de treball, motivats i inspirats en el nostre volen fer camí en aquest mon tant apassionant de l’aprenentatge. Seguim i seguirem el camí iniciat, amb noves idees i propostes, us hi convidem, com faria el Jordi si fos aquí.

AGRAÏMENTS:

A tots els membres presents o passats de l’Eduwikilab i en especial als que han pogut col·laborar aportant experiències viscudes al grup: Adrian Campos, Anna Casals, Vanessa Galan, i Maria Llop.

Figura 3. Foto de grup dels diferents dels Eduwikis.

BIBLIOGRAFIA

- Besson, I., Domènech-Casal, J., Goytia, E., i Sánchez, N. (2012). EduWikiLab: la creació d'un espai col·laboratiu sobre treballs pràctics al laboratori i al taller. *Ciències: revista del professorat de ciències de Primària i Secundària*, 23, 15-20.
<https://doi.org/10.5565/rev/ciencies.383>
- Goytia, E., Besson, I., Domènech-Casal, J. (2015). Protocol TestingScienceSkills: una eina senzilla per a dissenyar preguntes d'examen per a l'avaluació de les habilitats científiques de l'alumnat. *Ciències: revista del professorat de ciències de Primària i Secundària*, 30, 20-28.
<https://doi.org/10.5565/rev/ciencies.46>
- Domènech-Casal, J., Gasco, J., Royo, P., Vilches, S. (2018). CRASH: un proyecto de enseñanza de cinemática y dinámica en el contexto del análisis pericial de accidentes. *Revista Eureka sobre Enseñanza y Divulgación de las Ciencias* 15 (2), 1-17.
https://doi.org/10.25267/Rev_Eureka_ensen_divulg_cienc.2018.v15.i2.2103